

Effect van interprofessioneel samenwerken op passende zorg

Onderwerpen: interprofessionele samenwerking in de zorg, passende zorg, paramedici, verpleegkundig specialisten, verpleegkundigen, verzorgenden, patiënten, mantelzorgers

Datum geplaatst: 15 december 2025

Deadline indienen uitgewerkte subsidieaanvraag: **3 maart 2026, 14.00 uur**

Let op: u kunt alleen een uitgewerkte subsidieaanvraag indienen als uw projectidee positief advies heeft ontvangen of u vooraf bij het programmateam gemeld heeft dat u tegen negatief advies gaat indienen.

Inhoud

1.	Samenvatting.....	1
2.	Doel subsidieoproep.....	1
3.	Voorwaarden en verplichtingen.....	2
3.1.	Voorwaarden.....	2
3.1.1.	Wie kunnen er aanspraak maken op subsidie?.....	2
3.1.2.	Staatssteun voorkomen.....	3
3.1.3.	Indirecte staatssteun voorkomen.....	4
3.1.4.	Samenwerking en bijdrage van derden.....	5
3.1.5.	Welk bedrag kunt u aanvragen?.....	6
3.1.6.	Praktische voorwaarden.....	6
3.2.	Verplichtingen.....	7
4.	Beoordeling en prioriteitstelling.....	7
4.1.	Beoordelingsprocedure.....	7
4.2.	Relevantiecriteria.....	7
4.3.	Kwaliteitscriteria.....	9
4.4.	Prioriteitstelling.....	9
5.	Indienen.....	10
5.1.	Indiening via Mijn ZonMw.....	10
5.2.	Tips.....	10
5.3.	Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag.....	10
5.4.	Inhoudelijke vragen.....	11
5.5.	Technische vragen.....	11
5.6.	Downloads en links.....	11
6.	Bijlagen.....	11
	Bijlage 1 Staatssteun – AGVV.....	12
	Bijlage 2 Staatssteun – Daadwerkelijke Samenwerking.....	13

1. Samenvatting

Wie

Universiteiten, hogescholen en onderzoeksorganisaties (zie [definitie onderzoeksorganisatie](#)) met aantoonbare expertise op het gebied van onderzoek binnen de betrokken paramedische disciplines of verpleging en verzorging kunnen een uitgewerkte subsidieaanvraag indienen en als hoofdaanvrager en bestuurlijk verantwoordelijke optreden.

In deze subsidieronde is samenwerking tussen onderzoek, onderwijs en praktijk een vereiste. De volgende partijen kunnen aanspraak maken op (een gedeelte van de) subsidie:

- Zorgorganisaties, zoals Nederlandse (para)medische praktijken, zorginstellingen in de geestelijke gezondheidszorg, verpleeghuiszorg, verstandelijke gehandicaptenzorg, wijkverpleging en ziekenhuiszorg.
- Publiek gefinancierde Nederlandse onderwijsinstellingen.
- Onderzoeksorganisaties.

Waarvoor

Het doel van deze subsidieoproep is het toetsen van het effect van interprofessionele samenwerking op de 4 principes van passende zorg. Hierbij gaat het om bestaande samenwerkingsverbanden en staat in ieder geval de samenwerking tussen paramedische disciplines en verpleegkundige en verzorgende disciplines, patiënten en hun naasten centraal. De interprofessionele samenwerking kan daarnaast plaatsvinden met andere relevante disciplines binnen de nulde-, eerste-, tweede en derdelijnszorg.

Wat

Voor deze subsidieronde is in totaal € 2.800.000,- beschikbaar. De programma's Paramedische zorg en Verpleging en Verzorging dragen elk € 1.400.000,- bij aan de subsidieronde. Per project kan minimaal € 200.000,- en maximaal € 350.000,- worden aangevraagd. Cofinanciering (in cash of in kind) is een pré, maar geen vereiste. De looptijd van een project bedraagt maximaal 36 maanden.

Wanneer

Deadline indienen uitgewerkte subsidieaanvraag	Dinsdag 3 maart 2026, 14.00 uur
Ontvangst commentaar referenten	Dinsdag 7 april 2026
Deadline indienen wederhoor	Dinsdag 21 april 2026, 14.00 uur
Besluit	Juli 2026
Uiterlijke startdatum	December 2026

2. Doel subsidieoproep

Dit is een gezamenlijke subsidieronde vanuit het programma Paramedische Zorg en het programma Verpleging en Verzorging. Deze programma's zijn primair gericht op het vergroten van de wetenschappelijke onderbouwing van het handelen van de betrokken disciplines en het bijdragen aan passende zorg.

Doel

Het doel van deze subsidieoproep is het toetsen van het effect van interprofessionele samenwerking op de 4 principes van passende zorg. Hierbij gaat het om bestaande samenwerkingsverbanden en staat in ieder geval de samenwerking tussen paramedische disciplines en verpleegkundige en verzorgende disciplines, patiënten en hun naasten centraal. De interprofessionele samenwerking kan daarnaast plaatsvinden met andere relevante disciplines binnen of tussen de nulde-, eerste-, tweede- en derdelijnszorg.

Interprofessionele samenwerking

Interprofessionele samenwerking in de zorg wordt in deze subsidieoproep gedefinieerd als de samenwerking tussen tenminste 2 disciplines namelijk paramedici en verpleegkundigen en verzorgenden, met patiënten en andere relevante disciplines in de verschillende domeinen in de zorg.

Interprofessionele samenwerking gaat over zorg en ondersteuningsvragen die zich richten op complexe casuïstiek. Complex verwijst hier naar het tegelijkertijd voorkomen van (a) meerdere aandoeningen die invloed op elkaar hebben of (b) aandoeningen die vragen om begeleiding vanuit

verschillende zorgprofessionals. Het vraagt om keuzes in prioritering en taakinvulling, rekening houdend met de levensvisie van de persoon/patiënt.

De flowchart '[Samenwerken in de Zorg](#)' is een keuze-instrument, waarbij onder andere de belangrijke aspecten van interprofessioneel samenwerken in de zorg worden benoemd:

- de integratie van inzichten vanuit verschillende disciplines
- complexe zorg- en ondersteuningsvragen
- maatwerk van zorg, ondersteuning en begeleiding
- een gezamenlijk doel, visie en eenduidigheid van taal
- betrokkenheid van de patiënt en/of mantelzorger
- vakoverstijgende activiteiten, communicatie en synergie gericht op consensus
- een kritische houding / reflectie ten aanzien van de eigen aanpak
- inzicht in de werkwijze en meerwaarde van andere disciplines

Passende zorg

Deze subsidieoproep sluit aan op het uitgangspunt van transformatie naar [passende zorg](#). Passende zorg is zorg die waarde toevoegt aan het leven van mensen en oog heeft voor de maatschappelijke opgaven waarvoor we staan. Het is daarmee een individueel en collectief begrip, gebaseerd op professionele waarden van zorgverleners (zoals verpleegkundigen, verzorgenden, verpleegkundig specialisten en paramedici), persoonlijke waarden van mensen en maatschappelijke waarden van de samenleving. In het [Integraal Zorgakkoord \(IZA\)](#), zijn deze ambities beschreven om de zorg in de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. Om aan deze ambities te voldoen wordt ingezet op de 4 principes van passende zorg. Passende zorg:

1. is waardegedreven
2. komt samen met en gezamenlijk rondom de patiënt tot stand
3. is de juiste zorg op de juiste plek
4. gaat over gezondheid in plaats van ziekte

3. Voorwaarden en verplichtingen

Bij het aanvragen van subsidie bij ZonMw zijn er rechten, voorwaarden en verplichtingen om rekening mee te houden. Deze volgen uit de [Algemene wet bestuursrecht \(Awb\)](#). Titel 4.2 van de Awb bevat specifieke bepalingen die van toepassing zijn op subsidies van ZonMw. Daarnaast zijn de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#) van toepassing.

3.1. Voorwaarden

Uw subsidieaanvraag moet aan onderstaande voorwaarden voldoen om in behandeling te kunnen worden genomen. De gehonoreerde projecten wisselen tijdens door ZonMw georganiseerde bijeenkomsten kennis en ervaringen uit om gezamenlijk te leren en onderlinge samenwerking te stimuleren.

3.1.1. Wie kunnen er aanspraak maken op subsidie?

- Universiteiten, hogescholen en onderzoeksorganisaties (zie [definitie onderzoeksorganisatie](#)) met aantoonbare expertise op het gebied van onderzoek binnen de betrokken paramedische disciplines of verpleging en verzorging kunnen een uitgewerkte subsidieaanvraag indienen en als hoofdaanvrager en bestuurlijk verantwoordelijk optreden.
- Hoofdaanvragers hebben een achtergrond vanuit tenminste 1 van de 2 betrokken disciplines (paramedische disciplines en verpleegkundige en verzorgende disciplines). In de uitgewerkte subsidieaanvraag wordt (in bijlage kenmerken project) aangegeven vanuit welke discipline er wordt ingediend.
 - Onder verpleegkundige en verzorgende disciplines wordt verstaan: alle verpleegkundige en verzorgende disciplines werkzaam in de gezondheidszorg, zoals wijkverpleegkundigen of verpleegkundig specialisten werkzaam in de huisartsenpraktijk of het ziekenhuis.
 - Onder paramedische disciplines worden de volgende disciplines verstaan: ergotherapie, oefentherapie, fysiotherapie, diëtetiek, logopedie, huidtherapie en optometrie.

In deze subsidieronde is samenwerking tussen onderzoek, onderwijs en praktijk een vereiste. De volgende partijen kunnen aanspraak maken op (een gedeelte van de) subsidie:

- Zorgorganisaties, zoals Nederlandse (para)medische praktijken, zorginstellingen in de geestelijke gezondheidszorg, verpleeghuiszorg, verstandelijke gehandicaptenzorg, wijkverpleging en ziekenhuiszorg.
- Publiek gefinancierde Nederlandse onderwijsinstellingen.
- Onderzoeksorganisaties.

Let op:

- In het project dient te worden samengewerkt met minimaal 1 verpleegkundige of verzorgende discipline en minimaal 1 paramedische discipline. Beide disciplines maken actief onderdeel uit van de projectgroep. In het project wordt gewerkt met een bestaand samenwerkingsverband en/of -relatie.
- Samenwerking tussen kennis- en onderzoeksinstellingen (universiteiten en hogescholen) met minimaal 2 maar bij voorkeur meerdere zorgorganisaties (denk aan paramedische praktijken, gezondheidscentra en thuiszorgorganisaties) is verplicht binnen deze subsidieronde. Uit de uitgewerkte subsidieaanvraag dient duidelijk naar voren te komen dat de inzet van publieke middelen gerechtvaardigd is.
- Voor deze subsidieoproep geldt dat samenwerking een vereiste is. Eventuele overige partijen worden formeel betrokken door middel van een samenwerkingsovereenkomst.

3.1.2. Staatssteun voorkomen

Volgens artikel 107, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie ('het Verdrag') is staatssteun in beginsel verboden. ZonMw verstrekt daarom geen subsidie als dit leidt of kan leiden tot het verlenen van onrechtmatige staatssteun¹. Er is sprake van staatssteun als er subsidie wordt verleend aan een onderneming. Doorslaggevend voor de kwalificatie als onderneming is de vraag of de organisatie een economische activiteit uitvoert, de vorm van de juridische entiteit en de vraag of de activiteiten al dan niet een winst oogmerk hebben wordt daarin niet betrokken.

Om rechtmatig staatssteun te kunnen verlenen aan ondernemingen wordt in deze de Algemene Groepsvrijstellingsverordening (AGVV) toegepast. Indien u vragen heeft over de toepassing van de AGVV raden wij u aan om advies in te winnen bij juristen binnen uw organisatie.

Artikel 25 AGVV- Steun voor onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten

Wanneer er sprake is van onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten wordt artikel 25 AGVV toegepast. Steun voor onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten is verenigbaar met de interne markt in de zin van artikel 107, lid 3 VWEU wanneer aan de voorwaarden genoemd in artikel 25 AGVV wordt voldaan. Dat betekent dat ook aan de financieringsvoorwaarden en regels voor de begroting moet worden voldaan. Daarnaast bent u verplicht om over bepaalde gegevens te verklaren. In [Bijlage 1 – Staatssteun – AGVV](#) vindt u meer informatie over de AGVV.

Fundamenteel onderzoek

Fundamenteel onderzoek richt zich met name op het verwerven van nieuwe kennis over de fundamentele aspecten van verschijnselen en waarneembare feiten, zonder dat hiermee een directe commerciële toepassing of een direct commercieel gebruik wordt beoogd.

Binnen deze subsidieoproep worden projecten gefinancierd die vallen onder de categorie fundamenteel onderzoek.² De maximale steunintensiteit voor haalbaarheidsstudies bedraagt 100% van de in aanmerking komende kosten.

De in aanmerking komende kosten zijn op:

- personeelskosten
- kosten van apparatuur en uitrusting voor zover en zolang zij gebruikt worden voor het project
- kosten van gebouwen en gronden voor zover en zolang zij gebruikt worden voor het project
- kosten voor contractonderzoek, kennis en octrooien die op arm's length-voorwaarden worden gekocht bij of waarvoor een licentie wordt verleend door externe bronnen
- kosten voor consultancy en gelijkwaardige diensten die uitsluitend voor het project worden gebruikt

¹ Artikel 107 VWEU.

² Zie hiervoor artikel 25, lid 2, sub a. AGVV.

- bijkomende algemene kosten en andere operationele uitgaven, waaronder die voor materiaal, leveranties en dergelijke producten, die rechtstreeks uit het project voortvloeien

Onderzoeksorganisaties

De primaire activiteiten van onderzoeksorganisaties hebben doorgaans geen economisch karakter en vallen daarmee buiten het bereik van het staatssteunrecht.

Let wel: indien sprake is van economische activiteiten, geldt mogelijk wel dat er sprake is van het staatssteunrecht, ook voor onderzoeksorganisaties.

Volgens onderdeel 15 van de [Kaderregeling](#) is de definitie van een 'onderzoeksorganisatie' als volgt: *'een entiteit (zoals universiteiten of onderzoeksinstituten, agentschappen voor technologieoverdracht, innovatie-intermediairs, entiteiten voor fysieke of virtuele onderzoeksgerichte samenwerking), ongeacht haar rechtsvorm (publiek- of privaatrechtelijke organisatie) of financieringswijze, die zich in hoofdzaak bezighoudt met het onafhankelijk verrichten van fundamenteel onderzoek, industrieel onderzoek of experimentele ontwikkeling, of met het breed verspreiden van de resultaten van die activiteiten door middel van onderwijs, publicaties of kennisoverdracht. Wanneer dit soort entiteit ook economische activiteiten uitoefent, moet met betrekking tot de financiering van, de kosten van en de inkomsten uit die economische activiteiten een gescheiden boekhouding worden gevoerd. Ondernemingen die een beslissende invloed op dit soort entiteit kunnen uitoefenen in hun hoedanigheid van bijvoorbeeld aandeelhouder of lid van de organisatie, mogen geen preferente toegang tot de door deze entiteit verkregen onderzoeksresultaten genieten.'*

3.1.3. Indirecte staatssteun voorkomen

Wanneer ondernemingen en onderzoeksorganisaties samenwerken aan een project, bestaat het risico dat er indirecte staatssteun aan ondernemingen wordt gegeven. Hier kan sprake van zijn als deze ondernemingen een voordeel verkrijgen via door met de publiek gefinancierde onderzoeksorganisaties samenwerken, bijvoorbeeld beschikking krijgen over kennis die ontwikkeld wordt door de onderzoeksorganisatie zonder daarvoor een marktconforme vergoeding te betalen.

Volgens paragraaf 2.2.2 Kaderregeling O&O³ kan indirecte staatssteun aan deelnemende ondernemingen worden voorkomen wanneer aan de voorwaarden voor daadwerkelijke samenwerking wordt voldaan.

Let wel, dit heeft geen effect op directe staatssteun. Voor verstrekking van directe subsidie aan ondernemingen gelden nog steeds de voorwaarden van de AGVV. Deze voorwaarden moeten worden opgenomen in de samenwerkingsovereenkomst die na honorering, maar voor de start, van het project aangeleverd moet worden bij ZonMw. Zie voor de voorwaarden en toelichting [Bijlage 2 Staatssteun – Daadwerkelijke Samenwerking](#).

Toepassing EU-kader

Uit de definitie van onderzoeksorganisatie kunnen de volgende criteria worden afgeleid:

1. *Het moet gaan om een entiteit (ongeacht haar rechtsvorm of financieringswijze).*
2. *Ondernemingen die een beslissende invloed op dit soort entiteit kunnen uitoefenen in hun hoedanigheid van bijvoorbeeld aandeelhouder of lid van de organisatie, mogen geen preferente toegang tot de door deze entiteit verkregen onderzoeksresultaten genieten.*
3. *De organisatie houdt zich in hoofdzaak bezig met het onafhankelijk verrichten van fundamenteel onderzoek, industrieel onderzoek of experimentele ontwikkeling. Of met het breed verspreiden van de resultaten van die activiteiten door middel van onderwijs, publicaties of kennisoverdracht.*⁴
4. *Wanneer deze entiteit (ook) economische activiteiten verricht moet een gescheiden boekhouding worden gevoerd.*

Indien de aanvrager als onderzoeksorganisatie wenst in te schrijven, dient hij in zijn subsidieaanvraag uitdrukkelijk en door een bevoegde vertegenwoordiger te verklaren dat hij voldoet aan bovenstaande criteria. Uiteraard behoudt ZonMw zich het recht voor de aanvraag en de aanvrager hieraan te toetsen.

³ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0627\(01\)&rid=7](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0627(01)&rid=7).

⁴ Zie voor verdere verduidelijking ook HvJ EU 13 oktober 2022, gevoegde zaken C-164/21 en C-318/21, *Sia „Baltijas Starptautiskā Akadēmija” en Sia „Stockholm School of Economics in Riga” t. Latvijas Zinātnes padome*, [ECLI:EU:C:2022:785](#).

Verplichte bijlage voorkomen staatssteun

Onderzoeksorganisaties en ondernemingen die subsidie willen aanvragen zijn verplicht om bij een uitgewerkte subsidieaanvraag de verplichte bijlage 'toepassing staatssteunrechtelijk kader' toe te voegen. In deze bijlage dient het volgende verklaard te worden:

- Indien een aanvrager als onderzoeksorganisatie subsidie wil aanvragen, dient er door een bevoegde vertegenwoordiger van die organisatie verklaard te worden dat er wordt voldaan aan de definitie van een onderzoeksorganisatie volgens de Europese Commissie.
- Ondernemingen die aanspraak willen maken op subsidie dienen te verklaren dat aan de voorwaarden en verplichtingen die volgen uit de toepasselijke artikelen van de AGVV wordt voldaan.

3.1.4. Samenwerking en bijdrage van derden

ZonMw stimuleert samenwerking tussen en deelname van partijen. Daarbij geldt dat geen subsidie wordt verstrekt als afspraken leiden of kunnen leiden tot het verlenen van onrechtmatige staatssteun of als daardoor niet aan de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#) of voorwaarden van de subsidieoproep kan worden voldaan.

Uit de subsidieaanvraag en begroting moet duidelijk naar voren komen:

- Met welke partijen samengewerkt wordt en welke rol en bijdrage iedere partij heeft. Beschrijf per partij op welke manier deze actief bijdraagt aan het project; dit zijn in elk geval partijen die op de begroting voorkomen als een partij die aanspraak wenst te maken op een deel van de subsidie. Ook partijen die voor eigen rekening en risico actief bijdragen maken onderdeel uit van de samenwerking. Geef dit weer in de bijlage '[Overzicht betrokken partijen](#)'.
- Hbo-instellingen en universiteiten worden gekwalificeerd als zowel onderzoeksorganisaties als onderwijsinstellingen. Indien zij onderdeel zijn van het samenwerkingsverband wordt uit de uitgewerkte subsidieaanvraag duidelijk welke onderzoeks- of onderwijsactiviteiten worden uitgevoerd en of zij dus als onderzoeksorganisatie, als onderwijsinstelling of als beide type instellingen meewerken binnen het samenwerkingsverband.
- Mbo-instellingen worden gekwalificeerd als onderwijsinstellingen en kunnen als zodanig meewerken binnen het samenwerkingsverband. Als de subsidieaanvraag gericht is op een sector waarbij het merendeel van de professionals mbo-opgeleid is, wordt een mbo-onderwijsinstelling toegevoegd aan de samenwerking.
- Met welke partij(en) een sponsorovereenkomst zal worden aangegaan en wat de in-natura of geldelijke bijdrage is.
- Welke partijen worden ingehuurd of, indien dit nog niet bekend is, voor welke activiteiten wordt voorzien dat dit door derden zal worden uitgevoerd en de daarvoor te maken kosten (inclusief btw). Zie voor meer informatie en de voorwaarden voor inhuur/opdracht de [ZonMw-webpagina Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#).

Samenwerking en sponsoring moeten definitief geregeld zijn bij het indienen van de uitgewerkte subsidieaanvraag.

Letter of Commitment

Omdat ZonMw zeker wil weten dat samenwerkende partijen/sponsors van een project zich juridisch hebben verplicht tot de toegezegde bijdrage, is een Letter of Commitment per samenwerkende partij/sponsor bij het indienen van de uitgewerkte subsidieaanvraag verplicht. Gebruik hiervoor het voorbeeld op de [ZonMw-webpagina Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#).

Samenwerkings- en sponsorovereenkomst

Op de [ZonMw-webpagina Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#) vindt u meer informatie over de verschillende vormen van samenwerken en bijdragen (sponsoring/opdracht) met voorbeeldovereenkomsten als hulpmiddel bij het opstellen van de betreffende overeenkomst en de voorwaarden waaraan de overeenkomst moet voldoen in de daarbij horende uitleg. De op deze webpagina en in de uitleg genoemde voorwaarden maken integraal onderdeel uit van deze subsidieoproep. Indien ZonMw concept samenwerkings- en/of sponsorovereenkomst(en) opvraagt, verleent zij de subsidie op voorwaarde dat de overeenkomst(en) door haar geaccepteerd wordt/worden.

3.1.5. Welk bedrag kunt u aanvragen?

Voor deze subsidieronde is in totaal € 2.800.000,- beschikbaar. De programma's Verpleging en Verzorging en Paramedische zorg dragen elk € 1.400.000,- bij aan de subsidieronde. Per project kan minimaal € 200.000,- en maximaal € 350.000,- worden aangevraagd. Cofinanciering (in cash of in kind) is een pré, maar geen vereiste. De looptijd van een project bedraagt maximaal 36 maanden.

Accountantskosten tot een maximum van € 3.500,- mogen bij projecten van € 125.000,- of meer opgenomen worden in de begroting. Door de wijziging van de Algemene subsidiebepalingen ZonMw per 1 april 2022 moet er na afronding van een project van € 125.000,- of meer naast de financiële eindverantwoording ook een controleverklaring van een accountant aangeleverd worden. Universiteiten en universitair medische centra mogen accountantskosten niet opnemen in de begroting. Met deze instellingen zijn aparte afspraken gemaakt over de vereiste accountantsverklaring. Neem hiervoor contact op met uw financiële afdeling.

3.1.6. Praktische voorwaarden

- Schrijf uw uitgewerkte subsidieaanvraag in het Nederlands.
- Het is verplicht om bij de uitgewerkte subsidieaanvraag een begroting toe te voegen. Het totale bedrag mag niet meer dan 15% afwijken dan het aangevraagde bedrag van het projectidee.
- Reserveer 5% van uw projectbudget voor communicatie en implementatie. Neem dit op in de begroting bij de uitgewerkte subsidieaanvraag.
- Op de ZonMw-webpagina [voorwaarden en verplichtingen](#) leest u aan welke voorwaarden uw subsidieaanvraag moet voldoen.
- Projectleiders en uitvoerend onderzoekers worden gedurende de looptijd van het project uitgenodigd voor projecten-/kennisbijeenkomsten. Aanwezigheid bij deze bijeenkomsten is verplicht voor minimaal 1 projectgroepslid per project.
- Bij de uitgewerkte subsidieaanvraag dienen **de volgende verplichte bijlagen** worden toegevoegd:
 1. Een [uitgewerkte begroting](#).
 2. Een reactie aan de beoordelingscommissie waarin wordt toegelicht hoe de adviezen uit de positieve adviesbrief zijn verwerkt (maximaal 1 A4).
 3. Een bijlage met een schematische weergave van de structuur van het samenwerkingsverband en de inbreng van de deelnemende partijen.
 4. Een bijlage met de [projectkenmerken](#).
 5. Een bijlage [overzicht betrokken partijen](#).
 6. 3 verklaringen staatssteun AGVV van de deelnemende ondernemingen⁵:
 - ingevulde en ondertekende [verklaring bevel tot terugvordering van staatssteun](#)
 - ingevulde en ondertekende [verklaring onderneming niet in moeilijkheden](#)
 - ingevulde en ondertekende [verklaring cumulatie van staatssteun](#)

Indien van toepassing:

7. Verklaring onderzoeksorganisatie per deelnemende onderzoeksorganisatie. Let op: ook als deze verklaring(en) al bij het projectidee was/waren ingediend, ontvangen wij deze bij de uitgewerkte subsidieaanvraag graag opnieuw van elke deelnemende onderzoeksorganisatie. **NB:** umc's zijn in deze subsidieronde gekwalificeerd als onderzoeksorganisatie. Dit betekent dat voor umc's geen staatssteunmaatregel van toepassing is binnen deze subsidieronde en dat umc's binnen deze subsidieronde geen verklaring onderzoeksorganisatie als bijlage hoeven toe te voegen.
8. [Letter of Commitment](#) per samenwerkende partij/sponsor.

Wanneer een bijlage niet verplicht is, wordt deze bijlage niet meegenomen bij de beoordeling van uw subsidieaanvraag.

⁵ Een onderneming in de zin van het EU staatssteunrecht betreft elke eenheid die een economische activiteit uitvoert, ongeacht rechtsvorm of wijze van financiering

3.2. Verplichtingen

Verplichtingen zijn van toepassing wanneer u een subsidie krijgt toegekend. Hiervoor volgt ZonMw de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#). Daarnaast zijn ook de volgende verplichtingen van toepassing:

- **Open Access**
Alle publicaties die voortkomen uit (wetenschappelijk) onderzoek dat geheel of gedeeltelijk door ZonMw gefinancierd is, moeten Open Access beschikbaar gesteld worden (conform ZonMw Open Access beleid). ZonMw accepteert verschillende Open Access routes. Naast artikelen, moedigt ZonMw ook aan om andere type (wetenschappelijke) publicaties Open Access beschikbaar te stellen (zoals *monographs*, boeken, *conference proceedings* en *grey literature*), maar ook onderzoeksdata en kennisproducten van praktijkgericht onderzoek (zoals modellen, protocollen, prototypen, digitale tools, demonstraties).
Voor meer informatie over het ZonMw Open Access beleid, de volledige voorwaarden en mogelijkheden, verwijzen we u naar [onze website](#).
- **Voorwaarden voor valorisatie**
ZonMw streeft naar brede toegankelijkheid van door haar gesubsidieerde projecten, daarom, dienen de [10 principes voor Maatschappelijk Verantwoord Licentiëren](#) (MVL) te worden toegepast bij licentiëring van resultaten. Beschrijf indien van toepassing hoe aanspraak op intellectueel eigendom is geregeld met samenwerkende partijen en eventueel derden. Geef ook aan hoe deze partijen de tien principes zullen naleven.

4. Beoordeling en prioriteitstelling

4.1. Beoordelingsprocedure

Voor de procedures voor de beoordeling van subsidieaanvragen verwijzen we u naar de infographic [‘in 10 stappen subsidie aanvragen’](#) en naar de [procedurebrochure aanvragers](#).

4.2. Relevantiecriteria

Inhoudelijk

- Licht toe op welke complexe casuïstiek en zorg uw onderzoek naar de interprofessionele samenwerking zich richt.
- Het effect van bestaande (formele en informele) interprofessionele samenwerkingsverbanden wordt op de 4 principes van passende zorg getoetst. Dit kan bijvoorbeeld op verschillende niveaus (de professional, het team, de organisatie en de patiënt).
- Het project is praktijkgericht en dus aantoonbaar gebaseerd op vanuit de praktijk gesignaleerde problemen. Dit kunnen zowel zorginhoudelijke, organisatorische of samenwerkingsknelpunten zijn. Omschrijf hoe u vanuit het samenwerkingsverband de praktijkproblemen beoogt op te lossen en welke resultaten bijdragen aan passende zorg. Omschrijf de lokale/regionale context waarin het project wordt uitgevoerd en hoe het project zich verhoudt tot andere (samenwerkings)initiatieven in de regio. Daar waar beschikbaar voor de regio wordt gebruik gemaakt van en/of voortgebouwd op [regiobeelden](#).
- Een onderzoeksvoorstel dat zich richt op het beantwoorden van een geprioriteerde kennisvraag (met een interprofessionele insteek) uit een kennisagenda van 1 van de betrokken discipline heeft prioriteit op kennisvragen die niet op een agenda staan. Het gaat om de volgende kennisagenda's: [V&VN](#), [KNGF](#), [NVLF](#), [NVH](#), [VvOCM](#), [EN](#), [NVD](#).

Maak de toegevoegde waarde van het voorgestelde onderzoek aannemelijk, ten opzichte van reeds lopend en afgerond onderzoek.

Interprofessionele samenwerking

- Het gaat om bestaande (formele en informele) interprofessionele samenwerkingsverbanden, organisatievormen of netwerken in de zorg, die optimaal worden benut bij het onderzoek. Licht toe met welke relevante partijen en experts u gaat samenwerken in de projectgroep en het behandelteam van de te onderzoeken zorg:
 - Samenstelling projectgroep: de projectgroep bestaat uit in ieder geval een lector of hoogleraar paramedische zorg of verpleging en verzorging en een senior onderzoeker. Ook maken patiënten (of vertegenwoordigers) en indien relevant zorgverzekeraars deel uit van de projectgroep.

- Samenstelling behandelteam: in het behandelteam zijn tenminste een verpleegkundige of verzorgende of verpleegkundig specialist, een paramedicus, een patiënt en een mantelzorger vertegenwoordigd.
- Samenwerking met andere domeinen en disciplines: samenwerking met disciplines uit de nulde, eerste, tweede, derde lijn is wenselijk als dit bijdraagt aan de optimale zorg voor de patiënt. Dat wil zeggen dat indien relevant, ook andere disciplines kunnen deelnemen aan de projectgroep en het behandelteam (denk aan: huisartsen, specialisten ouderengeneeskunde, revalidatieartsen sociaal werkers en begeleiders).
- Visie eerstelijnszorg 2030: indien uitgewerkte subsidieaanvragen gaan over de eerstelijnszorg, is deze ondersteunend aan de [Visie eerstelijnszorg 2030](#), zoals deze momenteel door partijen verbonden aan het IZA is vastgesteld.
- Interprofessionele samenwerking vraagt om goede inhoudelijke afstemming en gezamenlijke doelbepaling en besluitvorming tussen de zorgverleners/disciplines. Deze samenwerking houdt rekening met de levensvisie, behoeften en mogelijkheden van de patiënt en diens sociale netwerk. De samenwerking tussen de verschillende disciplines vindt plaats op basis van gelijkwaardigheid. Ook is het van belang dat alle partijen inzicht hebben in wanneer welke zorgverlener op welk moment de verantwoordelijkheid heeft voor welk deel van de behandeling. Daarom dient u toe te lichten hoe u de interprofessionele samenwerking met de verschillende partijen er uit ziet en welke afspraken u heeft gemaakt ten aanzien van de projectgroep en het behandelteam. U licht toe:
 - met wie u samenwerkt (naam, organisatie en functie per partij)
 - hoe u samenwerkt (rolverdeling en taakverdeling per partij)
 - waarom u samenwerkt en met welk doel
 - wanneer u samenwerkt met welke partij en bijvoorbeeld in welke faseVoeg een verplichte bijlage toe met een schematische weergave van de structuur van het samenwerkingsverband en de inbreng van de deelnemende partijen. Omschrijf hier ook de concrete expertise van de projectgroep en samenwerkingspartners. Geef daarnaast in de bijlage overzicht betrokken partijen weer welke rol en bijdrage iedere samenwerkingspartner heeft.

Kennistoepassing- en overdracht

- Alle kennis die uit de projecten voortkomt, moet toegankelijk en toepasbaar zijn voor relevante zorgprofessionals in de praktijk en bijdragen aan passende zorg. Bij het toegankelijk maken van projectresultaten wordt rekening gehouden met de taken en rollen van de verschillende disciplines en met de manier waarop de verschillende disciplines kennis tot zich nemen.
- Beschrijf in de uitgewerkte subsidieaanvraag beknopt concrete doelen en activiteiten die worden ondernomen om de toegankelijkheid en toepasbaarheid van de resultaten te bevorderen. Denk hierbij aan de ontwikkeling van bruikbare kennisproducten, informatiebijeenkomsten en het betrekken van relevante partijen.
- De opgeleverde resultaten, kennis, inzichten en producten worden tijdens het project landelijk verspreid naar relevante partijen en regio's. Kennis en tools uit de projecten zijn bruikbaar voor beleid, onderwijs/scholing en praktijk. In de uitgewerkte subsidieaanvraag beschrijft u beknopt welke partijen worden betrokken, en wanneer en hoe, om ervoor te zorgen dat uw onderzoeksresultaten hun weg kunnen vinden naar praktijk, beleid en scholing.
- Beschrijf beknopt hoe de resultaten ingebed kunnen worden in bestaande interprofessionele samenwerkingsverbanden (lokaal en/of regionaal), zodat deze kunnen blijven voortbestaan na afronding van het project. De projectgroep geeft daarbij zelf criteria aan hoe succesvolle inbedding kan worden vastgesteld.

Diversiteit

Beschrijf hoe er aandacht wordt besteed aan [diversiteit](#) en differentiatie van de doelgroep naar kenmerken zoals [seks en gender](#), leeftijd, sociaaleconomische situatie, opleidingsniveau, migratie- en culturele achtergrond en seksuele diversiteit, waar relevant voor de thematiek van het project.

Participatie van patiënten en/of eindgebruikers

Beschrijf hoe u belanghebbenden, de einddoelgroep of eindgebruiker die beschikt over ervaringsdeskundigheid betreft bij het project. Met 'betrekken' bedoelen we dat u concreet beschrijft of het raadplegen, advies inwinnen, samenwerken en/of laten (mee)beslissen van betrokkenen betreft bij het opstellen van de subsidieaanvraag en het uitvoeren van het project.

Toegang tot data

ZonMw stimuleert optimaal gebruik van bestaande databestanden. Beschrijf in uw uitgewerkte subsidieaanvraag hoe u daarvan gebruik maakt en/of onderbouw de noodzaak van nieuwe dataverzameling. Geef ook aan hoe u van plan bent toekomstige data/resultaten FAIR te delen. Houd bij de planning en begroting van uw project rekening met de kansen en vereisten met betrekking tot [FAIR data en datamanagement](#). Indien u geen data verzamelt, vermeld dit dan in uw subsidieaanvraag.

Toepassing in termen van impact

Beschrijf hoe u verwacht impact te realiseren en aan te tonen. Projecten die ZonMw financiert worden geacht impact te hebben. Nieuwe kennis en kunde moet gebruikt kunnen worden in praktijk, beleid, onderwijs en/of verder onderzoek. Op onze website leggen we uit wat impact is, hoe we werken aan het realiseren en aantonen ervan en wat we van projectleiders verwachten. Meer informatie vindt u op [de ZonMw-webpagina Impact versterken](#).

4.3. Kwaliteitscriteria**Doel- en vraagstelling**

Beschrijf de doel- en vraagstelling. Let daarbij op helderheid, reikwijdte, impact en originaliteit. De doelstelling is SMART (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden) geformuleerd.

Plan van aanpak

- Beschrijf de gekozen methoden en analyses, inclusief de theoretische en/of empirische onderbouwing.
- Het plan van aanpak sluit aan op de doelstelling. Het omvat een beschrijving en verantwoording van de gekozen methoden en analyses, inclusief de theoretische en/of empirische onderbouwing. Verzamelen en analyseren van uitkomsten en ervaringen van patiënten en hun naasten dienen onderdeel uit te maken van het plan van aanpak.
- Het onderzoeksdesign en de methoden moeten passen bij de vraagstelling en haalbaar en wenselijk zijn voor de context van de zorgsetting. Informatie hierover vindt u op de ZonMw-pagina [passend onderzoeksdesign](#).
- Laat in uw uitgewerkte subsidieaanvraag zien dat u gebruik maakt van valide meetinstrumenten om het effect te meten van interprofessionele samenwerking op de vier principes van passende zorg (bijvoorbeeld op het niveau van de professional, het team, de organisatie en de patiënt).

Haalbaarheid

Maak aannemelijk dat het doel van de subsidieaanvraag binnen de gestelde tijd wordt bereikt met de beschikbare expertise, menskracht, faciliteiten en middelen.

Projectgroep of persoon

Beschrijf hoe de samenstelling van de projectgroep bijdraagt aan de kwaliteit van uw onderzoek of project. De volgende partijen maken minimaal deel uit van de projectgroep:

- een lector of hoogleraar paramedische zorg of verpleging en verzorging
- een senior onderzoeker
- patiënten (of vertegenwoordigers)
- indien relevant zorgverzekeraars
- een paramedicus (fysiotherapeut, oefentherapeut, ergotherapeut, logopedist, huidtherapeut, optometrist of diëtist) en een verpleegkundige en/of verzorgende
- indien relevant aanpalende disciplines, welzijnsmedewerkers (sociaal domein), huisartsen of tweedelijns of derdelijns professionals (medisch specialisten)

Meer informatie over deze criteria vindt u in de [procedurebrochure](#).

4.4. Prioriteitstelling

Voor de procedures voor de beoordeling van subsidieaanvragen verwijzen we u naar het stappenplan [‘in 10 stappen subsidie aanvragen’](#) en naar de [procedurebrochure aanvragers](#).

De beoordelingscommissie stelt een eindscore voor relevantie (zeer relevant, relevant of laag relevant) en kwaliteit (goed, voldoende, matig of onvoldoende) vast voor de subsidieaanvragen. Om in

aanmerking te komen voor honorering moeten subsidieaanvragen tenminste als relevant en voldoende beoordeeld worden, zie matrix 1. De beoordelingscommissie streeft naar een evenwichtige spreiding van honoreringen over:

1. (sub)disciplines (hoofdaanvrager vanuit paramedische discipline of de discipline verpleging en verzorging).
2. (patiënt)doelgroepen/onderwerpen
3. beantwoorden van een geprioriteerde kennisvraag uit een kennisagenda van 1 van de disciplines

Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat een hoog scorend voorstel niet gehonoreerd wordt, ten gunste van een lager scorend project.

Matrix 1

Relevantie	Zeer relevant	Relevant	Laag relevant
Kwaliteit			
Goed	1	3	afwijzen
Voldoende	2	4	afwijzen
Matig	afwijzen	afwijzen	afwijzen
Onvoldoende	afwijzen	afwijzen	afwijzen

5. Indienen

5.1. Indiening via Mijn ZonMw

Subsidieaanvragen kunnen uitsluitend door de hoofdaanvrager ingediend worden via het online-indiensysteem van ZonMw ([Mijn ZonMw](#)). Sluitingsdatum voor het indienen van een uitgewerkte subsidieaanvraag is **3 maart 2026**, om 14.00 uur. Het gehele tijdpad voor deze subsidieronde kunt u [hier](#) zien.

5.2. Tips

- Als u nog niet eerder met Mijn ZonMw heeft gewerkt moet u zich eerst registreren als 'Nieuwe gebruiker'.
- Zie voor meer informatie de [Handleiding Mijn ZonMw](#).
- Wij raden u aan om, voordat u uw subsidieaanvraag digitaal indient, een Word-versie van uw subsidieaanvraag te printen (via Mijn ZonMw) en na te lopen op onregelmatigheden. Vooral als u uw subsidieaanvraag eerst in Word heeft opgesteld en vervolgens naar Mijn ZonMw heeft gekopieerd, kan het voorkomen dat sommige tekens (zoals aanhalingstekens) niet goed worden omgezet. U kunt dit in Mijn ZonMw zelf corrigeren.

Let op! Zorg dat de documenten die u uploadt niet beveiligd zijn. Begrotingen of andere bestanden die ondertekend zijn (bijvoorbeeld met ValidSign) hebben vaak automatisch een beveiliging. Zorg dat u deze eraf haalt vóór u het bestand uploadt, anders kan het systeem het bestand niet goed verwerken. U kunt controleren of uw PDF een beveiliging heeft door het te openen in Adobe Acrobat, op de rechtermuisknop te klikken, naar documenteigenschappen te gaan en dan naar het tabblad beveiliging te gaan. Daar kunt u zien of en hoe uw bestand beveiligd is. U kunt ook de PDF in een browser openen, indien uw bestand beveiligd is komt dit in een balkje bovenin te staan.

5.3. Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag

De '[Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag](#)' moet ondertekend worden door de bestuurlijk verantwoordelijke en de hoofdaanvrager. De ondertekende verklaring kan toegevoegd worden aan de aanvraag in Mijn ZonMw of per mail gestuurd worden naar ZonMw, ter attentie van clusterondersteuning Kwaliteit van Zorg via paramdischezorg@zonmw.nl. De verklaring moet uiterlijk 1 week na indiening binnen zijn.

5.4. Inhoudelijke vragen

Neem voor inhoudelijke vragen contact op met: Marleen Jonker (programmamanager Paramedische Zorg) of Denise Temmink (programmamanager Verpleging en Verzorging) via 070 349 54 66 of paramedischezorg@zonmw.nl.

5.5. Technische vragen

Neem voor technische vragen over het gebruik van het online-indiensysteem van ZonMw contact op met de servicedesk: maandag t/m vrijdag van 8.00 tot 17.00 uur, 070 349 51 76, servicedesk@zonmw.nl. Vermeld in uw e-mail uw telefoonnummer, zodat wij indien nodig contact met u kunnen opnemen.

5.6. Downloads en links

Op de ZonMw-website leest u meer over:

- [Verplichte bijlage Overzicht Kenmerken project](#)
- [de Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#)
- [‘In 10 stappen subsidie aanvragen’](#)
- [Wat dien ik in](#)
- [Voorwaarden en Verplichtingen](#)
- [Beoordeling van subsidieaanvragen](#)
- [Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#)
- [Vrijstelling staatssteun](#)
- [FAIR datamanagement](#)
- [Open Access](#)
- [Implementatie en impact](#)
- [Handleiding Mijn ZonMw](#)
- [Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag](#)
- [Begrotingsformat](#)
- [Projectkenmerken](#)
- [Overzicht betrokken partijen](#)
- Ingevulde en ondertekende [verklaring bevel tot terugvordering van staatssteun](#)
- Ingevulde en ondertekende [verklaring onderneming niet in moeilijkheden](#)
- Ingevulde en ondertekende [verklaring cumulatie van staatssteun](#)
- [Letter of commitment](#)
- [Programmapagina Paramedische Zorg](#)
- [Programmapagina Verpleging en Verzorging](#)

6. Bijlagen

- [Bijlage 1 Staatssteun – AGVV](#)
- [Bijlage 2 Staatssteun – Daadwerkelijke Samenwerking](#)

Bijlage 1 Staatssteun – AGVV

Om in aanmerking te komen voor subsidie onder de AGVV moet, behalve aan de inhoudelijke criteria van de subsidieoproep, ook worden voldaan aan enkele specifieke vereisten die volgen uit de AGVV. Deze vindt u hieronder:

- ZonMw verleent geen subsidie als het onvoldoende aannemelijk is dat uw subsidieaanvraag aan alle definities en voorwaarden van de AGVV voldoet, of als subsidieverstrekking naar het oordeel van ZonMw leidt tot het verlenen van ongeoorloofde staatssteun in de zin van artikel 107 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.⁶
- ZonMw verleent geen subsidie als de datum van aanvang van de werkzaamheden aan het project of van aanvang van de activiteiten eerder is dan de datum van indiening van de subsidieaanvraag.⁷
- ZonMw verleent geen subsidie aan ondernemingen waartegen een bevel tot terugvordering uitstaat ingevolge een eerder besluit van de Europese Commissie waarbij door Nederland toegekende steun onrechtmatig en onverenigbaar met de interne markt is verklaard.⁸ Voeg bij het indienen van de subsidieaanvraag een [verklaring bevel tot terugvordering van staatssteun](#) ingevuld en ondertekend toe.
- ZonMw verleent geen subsidie aan ondernemingen in moeilijkheden.⁹ Voeg bij het indienen van de subsidieaanvraag een [verklaring onderneming niet in moeilijkheden](#) ingevuld en ondertekend toe.
- Cumulering van subsidies (of andere vormen van staatssteun) voor dezelfde – geheel of gedeeltelijk overlappende – in aanmerking komende kosten, mag er niet toe leiden dat de maximale steunintensiteit wordt overschreden. Indien reeds door een bestuursorgaan of door de Europese Commissie subsidie is verstrekt voor dezelfde – geheel of gedeeltelijk overlappende – in aanmerking komende kosten, dan zal ZonMw slechts een zodanig bedrag aan subsidie verstrekken dat het totale bedrag aan subsidie niet meer bedraagt dan het bedrag dat op basis van de AGVV mag worden verleend.¹⁰ Voeg bij het indienen van de subsidieaanvraag een [verklaring cumulatie van staatssteun](#) ingevuld en ondertekend toe.

⁶ Artikel 1 lid 5 AGVV.

⁷ Artikel 6 AGVV.

⁸ Artikel 1, lid 4, sub a AGVV.

⁹ Artikel 1, lid 4, sub c AGVV. Financiële moeilijkheden als bedoeld in artikel 2, lid 18 van de AGVV.

¹⁰ Artikel 8 AGVV.

Bijlage 2 Staatssteun – Daadwerkelijke Samenwerking

Daadwerkelijke samenwerking moet tot uiting komen in een vastgelegde inhoudelijke betrokkenheid bij de samenwerking. Deelnemers dienen daadwerkelijk deel te nemen aan de samenwerking door invloed te hebben op het ontwerp en de uitvoer van de samenwerking, de financiële risico's te delen, op afstand van elkaar te staan (onafhankelijkheid) en actief bij te dragen aan het management van de samenwerking. Contractonderzoek en het verrichten van onderzoeksdiensten – en uitbesteding – kwalificeren naar hun aard niet als daadwerkelijke samenwerking.

Daadwerkelijke samenwerkingsvereisten [paragraaf 2.2.2 Kaderregeling O&O&I](#):

1. Het betreft een samenwerking tussen
 - a. ten minste 2 onafhankelijke partijen
 - b. waarvan ten minste één partij die voldoet aan de definitie van onderzoeksorganisatie¹¹ en één partij die kwalificeert als onderneming, die
 - c. op basis van een in het projectvoorstel beschreven taakverdeling (project governance) een gemeenschappelijke doelstelling nastreven en
 - d. samen de omvang van het samenwerkingsproject bepalen en bijdragen aan de tenuitvoerlegging ervan en
 - e. de daaraan verbonden financiële, technologische, wetenschappelijke en andere risico's delen en
 - f. duidelijke omschrijving van de activiteiten per projectpartij in werkpakketten en een bijbehorende duidelijke begroting, waarin duidelijk wordt welk deel van de subsidie op welk deel van de activiteiten en werkpakketten betrekking heeft, en
 - g. de projectresultaten delen, en
 - h. waarbij de activiteiten vallen binnen de primaire activiteiten van een onderzoeksorganisatie, zijnde:
 - i. opleiding
 - ii. onafhankelijk onderzoek of ontwikkeling
2. Een of meer partijen kunnen de volledige kosten van het project dragen (mede middels verkrijging van subsidie) en zodoende de andere partijen bevrijden van de aan het project verbonden financiële risico's.
3. De beoogde activiteiten vallen binnen de categorieën fundamenteel, industrieel onderzoek en/of experimentele ontwikkeling.¹²
4. De hierboven genoemde onderdelen moeten voor aanvang van het project zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst die aan bovenstaande voorwaarden voldoet.
5. Hiervan uitgesloten zijn definitieve overeenkomsten over de marktwaarde van de ontstane intellectuele-eigendomsrechten en de waarde van bijdragen aan het project.
6. Contractonderzoek en het verrichten van onderzoeksdiensten worden niet geacht vormen van samenwerking te zijn.

Voorwaarden Subsidieaanvraag

In uw subsidieaanvraag dienen de volgende aspecten duidelijk omschreven te worden. Geef duidelijk aan welke partijen deelnemen in de daadwerkelijke samenwerking en welke partijen in dit verband voor haar activiteiten subsidie aanvragen.

Omschrijf per samenwerkende partij:

- of dit een onderzoeksorganisatie of onderneming (niet-onderzoeksorganisatie) betreft
- welke rollen en taken de partij heeft binnen de samenwerking
- welke activiteiten door partij zullen worden uitgevoerd
- welk deel van de subsidie beoogd is voor welke partij (begroting)

EN

- op welke manier de (hoofd-)activiteit voldoet aan de criteria van fundamenteel of industrieel onderzoek of experimentele ontwikkeling
- in een verklaring dat partijen financieel en juridisch onafhankelijk van elkaar zijn

¹¹ Par. 1.3 onder ee) [Kaderregeling O&O&I](#)

¹² Par. 1.3 onder j), m) en q) [Kaderregeling O&O&I](#)

Voorwaarden samenwerkingsovereenkomst

Om aan de voorwaarden van daadwerkelijke samenwerking te kunnen voldoen, kunnen de projectactiviteiten alleen dan starten nadat de samenwerkingsovereenkomst geaccepteerd is door ZonMw en ondertekend is door alle betrokken samenwerkingspartijen.

Op de ZonMw-website kunt u meer informatie vinden over de voorwaarden en een voorbeeld overeenkomst vinden. U wordt dringend geadviseerd gebruik te maken van het voorbeeld, dit is opgesteld in lijn met de vereisten voor daadwerkelijke samenwerking. Zie voor meer informatie en voorwaarden de [ZonMw-website](#).

In de samenwerkingsovereenkomst moet onder andere een bepaling inzake intellectuele eigendomsrechten opgenomen worden. Deze bepaling regelt dat:

- De resultaten van de samenwerking die geen intellectuele eigendomsrechten opleveren breed verspreid worden.
- De uit het samenwerkingsproject ontstane intellectuele-eigendomsrechten aan de verschillende samenwerkende partijen worden toegekend op een wijze die een passende afspiegeling is van de werkzaamheden. Het uitgangspunt daarbij is 'uitvinder is eigenaar'.
- De onderzoeksorganisatie(s) een vergoeding ontvangt bij overdracht of licensering van haar (gedeelde-) intellectuele-eigendomsrechten aan de onderneming(en) die gelijkwaardig is aan de marktprijs. Bepaling van een marktconforme prijs kan niet op voorhand worden vastgesteld en dient op arm's length-voorwaarden plaats te vinden.

U moet tijdig een definitieve maar nog niet ondertekende versie van de samenwerkingsovereenkomst aanleveren die voldoet aan genoemde voorwaarden voor beoordeling door ZonMw.

Uitvoering project

Het gehele project moet worden uitgevoerd met inachtneming van de vereisten voor daadwerkelijke samenwerking. Als niet of niet langer (deels) aan die vereisten wordt voldaan, bestaat het risico op verstrekking van onrechtmatige staatssteun aan betrokken ondernemingen en zal (dat deel van) de subsidie niet verstrekt of ingetrokken kunnen worden.

Let op dat het niet mogelijk is om na de ondertekende samenwerkingsovereenkomst nieuwe organisatie(s) toe te (laten) voegen.